

Tynnu Dant (Echdyniad*)

Beth mae hynny'n ei olygu?

Bydd dant sydd wedi pydru'n arw, wedi'i ddifrodi*, neu'n rhydd oherwydd clefyd y gorchfan*, o bosib yn gorfod cael ei echdynnu* (ei dynnu allan o'r geg).

Mae trydydd cilddannedd* weithiau'n gorfod cael eu tynnu os ydynt wedi dod trwodd ar ongl letchwith ac yn achosi problemau (fel pydredd* mewn dannedd cyfagos neu eu bod yn anodd eu glanhau, ac yn achosi haint*).

Mae dannedd weithiau'n cael eu tynnu allan o gegau plant er mwyn bod o gymorth i ddannedd eraill, sydd wedi ymdyrru*, dyfu'n syth (fel arfer yn dilyn cyngor gan orthodontegydd).

Beth fydd fy neintydd yn ei wneud?

Mae rhai dannedd yn haws i'w tynnu nag eraill. Bydd anesthetig lleol (pigiad yn eich ceg) yn cael ei ddefnyddio i wneud y dant yn ddideimlad cyn iddo gael ei dynnu; dyma'r driniaeth orau i'r rhan fwyaf o gleifion.

Mewn rhai achosion, yn achos plant neu gleifion nerfus, neu pan all dant fod yn anodd ei dynnu, mae'n bosib y bydd tawelydd* (rhywbeth i'ch ymlacio chi) gydag anesthetig lleol yn cael ei ddefnyddio.

Ar adegau prin, gellid ystyried defnyddio anesthetig cyffredinol. Pe bai angen anesthetig cyffredinol, byddai'n rhaid i chi fynd i'r ysbyty neu i ganolfan driniaeth arbenigol (byddech yn debygol o gael mynd adref yr un diwrnod, ond nid yw pob claf yn gallu gwneud hynny).

Ar ôl penderfynu ar y ffordd orau i dynnu'r dant, bydd eich deintydd yn trafod gyda chi:

- sut i wneud yn siŵr na theimlwch ond y mymryn lleiaf tra mae'r dant yn cael ei dynnu.
- a ddylech chi ddod â rhywun efo chi os ydych chi am gael cyffur lliniaru neu anesthetig lleol
- pryd y bydd yn gyfleus i chi gael tynnu'r dant.
- math arall o driniaeth y gallech fod ei hangen, efallai – er enghraifft, pe bai angen dannedd gosod arnoch ai peidio.

Wrth i'r dant gael ei dynnu allan

Mae'n bosib y byddwch yn clywed ychydig o sŵn a theimlo mymryn o bwysau gan y deintydd wrth i'r dant gael ei dynnu allan yn araf – ond ni ddylech deimlo unrhyw fath o boen. Weithiau, mae pwythau'n cael eu rhoi yn y gorchfan i leihau unrhyw waedu ar ôl yr echdyniad, i wneud y lle cyn o gwmpas lle bu'r dant yn fwy cyfforddus ac i'w helpu i wella'n gyflym.

Wedyn

Mae'n bosib y bydd arnoch angen diwrnod neu ddau yn rhydd o'ch gwaith i wella, yn dibynnu ar ba mor anodd yr oedd yr echdyniad ac a ddefnyddid cyffur lliniaru ynteu anesthetig cyffredinol. Nid yw'r rhan fwyaf o bobl yn cael llawer o anesmwythyd* ar ôl y driniaeth. Bydd y deintydd yn sicrhau bod y gwaedu wedi stopio cyn i chi adael y practis. Ni ddylech ysmegu nac yfed alcohol am o leiaf 24 awr ar ôl i chi gael tynnu dant.

Bydd y deintydd yn cynnig cyngor i chi ar y canlynol:

- sut i edrych ar ôl y bwlch lle'r oedd y dant, tra mae'n gwella.
- pa leddfwr poen* sydd yn addas i'w defnyddio fel na fyddwch mewn unrhyw anesmwythyd ar ôl i'r anesthetig golli'i effaith.
- sut i gysylltu â'r practis pe bai unrhyw broblemau.

GEIRFA: anesmwythyd = discomfort; clefyd y gorchfan = gum disease; difrodi = to damage; echdyniad = extraction; echdynnu = to extract; gorchfan(nau) – 'gym(s)' ar lafar = gum(s); haint = infection; leddfwr poen = pain killers; pydredd = decay; tawelydd = sedative; trydydd cilddannedd = wisdom teeth; ymdyrru = to crowd / crowding